

Perehüvitiste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

§ 1. Perehüvitiste seaduse muutmine

Perehüvitiste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 5 lõike 2 punkti 1 täiendatakse pärast tekstiosa „üldandmed –“ tekstiosaga „lapse eeldatav sünniaeg,“;

2) paragrahvi 6 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Perehüvitiste taotlemiseks esitab sotsiaalseadustiku üldosa seaduse § 3 lõikes 1 nimetatud isik (edaspidi taotleja) taotluse Sotsiaalkindlustusametile, välja arvatud juhul, kui peretoetused on määratud käesoleva seaduse § 28 lõikes 6 sätestatud alusel.“;

3) paragrahvi 6 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Sotsiaalkindlustusamet edastab teate e-posti aadressile või sotsiaalseadustiku üldosa seaduse § 27 lõike 1 punktides 2 ja 3 nimetatud viisil perehüvitiste määramise kohta sellele vanemale, kes ei esitanud perehüvitiste taotlust või kui talle ei määratud peretoetusi käesoleva seaduse § 28 lõikes 6 sätestatud alusel.“;

4) paragrahvi 7 lõike 2 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Vanemahüvitise maksmise kuul arvutatakse vanemahüvitis proportsionaalselt nende kalendripäevade arvuga, mille eest on isik vanemahüvitist taotlenud ning mille eest on õigus hüvitist saada.“;

5) paragrahvi 12 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

„(7) Kui isiku suhtes on jõustunud kohtuotsus vangistusega karistamise kohta ning vangistus on pööratud täitmisele, peatab Sotsiaalkindlustusamet vanemahüvitise maksmise karistuse kandmise ajaks.“;

6) paragrahvi 20 lõikes 2 asendatakse sõna „jõustumise“ sõnaga „teatavakstegemise“;

7) paragrahvi 25 lõike 1 punkt 1 tunnistatakse kehtetuks;

8) paragrahvi 28 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Igakuine peretoetus määratakse käesolevas seaduses sätestatud toetuse saamise õiguse tekkimise päevast kui:

- 1) toetuse taotlemiseks vajalikud dokumendid on esitatud kuue kuu jooksul toetuse õiguse tekkimise päevast arvates, või
- 2) toetused on määratud käesoleva seaduse § 28 lõikes 6 sätestatud korras.“;

9) paragrahvi 28 täiendatakse lõigetega 6–8 järgmises sõnastuses:

„(6) Kui Sotsiaalkindlustusamet tuvastab käesoleva seaduse §-s 5 sätestatud alusel isikute õiguse vastavust lapsetoetuse, lasterikka pere toetuse või kolmikute või enamaarvuliste mitmike toetuse saamise tingimustele seoses teise või enama lapsega, määratakse nimetatud toetused toiminguga viimasele perehüvitise saajale, kui:

- 1) eelmise lapse eest makstakse käesoleva seaduse alusel peretoetusi;
- 2) eelmise lapse vanemad on samad isikud.

(7) Käesoleva paragrahvi lõike 6 nimetatud peretoetused makstakse viimasele peretoetuste saajale, kui 14 kalendripäeva jooksul ei ole alates käesoleva seaduse § 5 lõikes 1 nimetatud teate saamisest senine hüvitise saaja esitanud Sotsiaalkindlustusametile peretoetuste määramisest loobumise taotlust või kui teine vanem ei esita selle tähtaja jooksul taotlust peretoetuste maksmiseks.

(8) Kui senine peretoetuste saaja esitab peretoetuste loobumise taotluse või teine vanem esitab käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud tähtaja jooksul taotluse peretoetuste maksmiseks, ei määrata ega maksta peretoetusi käesoleva paragrahvi lõigetes 6 ja 7 sätestatud alustel.“;

10) seaduse 3. peatükk muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3. peatükk Vanemahüvitis

1. jagu Vanemahüvitise eesmärk ja õigus vanemahüvitisele

§ 32. Vanemahüvitise eesmärk

- (1) Vanemahüvitise eesmärk on tagada asendussissetulek isikule, kes kasvatab alla kolmeaastast last või lapsendab alaealise, ning soodustada töö- ja pereelu ühitamist.
- (2) Vanemahüvitist saama õigustatud isikule tagatakse sissetulek vähemalt vanemahüvitise määra ulatuses.

§ 33. Vanemahüvitist saama õigustatud isik

- (1) Vanemahüvitise saamise õigus on last Eestis kasvataval vanemal, vanema abikaasal, registreeritud elukaaslasel, lapsendajal, lapse eestkostjal või hoolduspere vanemal, arvestades käesoleva seaduse §-s 4 sätestatud tingimusi.
- (2) Mitmike sünni korral on õigus vanemahüvitisele ühel vanemal, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.
- (3) Kui üks vanematest on vanemapuhkusel pärast lapse 30 päeva vanuseks saamist, on õigus vanemahüvitisele sellel vanemal.

§ 34. Vanemahüvitise liigid ning vanemahüvitise saamise õiguse tekkimine ja lõppemine

(1) Vanemahüvitise liigid on ema vanemahüvitis, isa vanemahüvitis, jagatav vanemahüvitis ja lapsendaja vanemahüvitis.

(2) Vanemahüvitist on õigus saada lapse kohta õiguse tekkimise päevast kuni 605 kalendripäeva lapse kolmeaastaseks saamiseni ning see sisaldab ema vanemahüvitise, isa vanemahüvitise ja jagatava vanemahüvitise kalendripäevi.

(3) Vanemahüvitist on õigus saada samal ajal mõlemal vanemal:

1) ema vanemahüvitise, isa vanemahüvitise või jagatava vanemahüvitise saamise korral kuni 60 kalendripäeva;

2) lapsendaja vanemahüvitise saamise korral kuni 35 kalendripäeva.

(4) Vanemahüvitis loetakse samal ajal makstuks nende kalendripäevade eest, mis mõlema vanema kohta kokku ületavad kalendripäevade arvu selles kalendrikuus. Vanemahüvitise samal ajal maksmise korral vähendatakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 või käesoleva seaduse § 38 lõikes 3 sätestatud jagatava vanemahüvitise saamise õiguse perioodi samal ajal kasutatud kalendripäevade võrra.

(5) Kui vanemahüvitise taotleja on lapsendaja, eestkostja või hoolduspere vanem ning sama lapse eest on vanemahüvitist makstud teisele isikule, on uuel taotlejal õigus saada vanemahüvitist nende kalendripäevade võrra vähem, mille eest eelmisele taotlejale vanemahüvitist maksti.

(6) Kolmikute või enamaarvuliste mitmike sünni või enne 34. rasedusnädalat sündinud lapse korral vähendatakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud vanemahüvitise saamise perioodi samal ajal kasutatud kalendripäevade võrra, kuid kõige rohkem 30 kalendripäeva võrra.

(7) Kui laps sünnib surnult või sureb 30 kalendripäeva jooksul pärast sündi, lõpeb ema vanemahüvitise ja isa vanemahüvitise saamise õigus ning mõlemal vanemal on õigus saada lapse surmale järgnevast päevast jagatavat vanemahüvitist kuni 30 kalendripäeva.

§ 35. Ema vanemahüvitis

(1) Ema vanemahüvitise saamise õigus on lapse emal.

(2) Õigus saada ema vanemahüvitist 70 kalendripäeva enne lapse eeldatavat sünnikuupäeva on isikul, kelle raseduse on tuvastanud arst või ämmaemand ja kellel on õigus ajutise töövõimetuse hüvitisele ravikindlustuse seaduse alusel.

(3) Ema vanemahüvitist on õigus saada kuni 100 järjestikust kalendripäeva, millest kuni 70 kalendripäeva on õigus saada enne lapse eeldatavat sünnikuupäeva. Ema vanemahüvitise saamise õigus väheneb nende kalendripäevade võrra, mille võrra ema kasutab ema vanemahüvitise saamise õigust või emapuhkuse õigust omav isik jääb emapuhkusele vähem kui 70 kalendripäeva enne lapse eeldatavat sünnikuupäeva.

(4) Kui ema hakkab ema vanemahüvitise saamise õigust kasutama hiljemalt 31. kalendripäeval enne lapse eeldatavat sünnikuupäeva, liidetakse kalendripäevad ema vanemahüvitise õiguse tekkimise päevast kuni ema vanemahüvitise õiguse kasutama hakkamise päevani jagatava vanemahüvitise saamise perioodile.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikul sünnib laps varem kui 70 kalendripäeva enne lapse eeldatavat sünnikuupäeva, on isikul õigus saada ema vanemahüvitist 100 järjestikust kalendripäeva alates lapse sünnist.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatuta isikul on õigus ema vanemahüvitisele alates lapse sünnist kuni lapse 30 päeva vanuseks saamiseni.

(7) Isikul, kellel on õigus saada emapuhkust, on õigus ema vanemahüvitisele üksnes emapuhkuse kasutamise perioodil, kui andmed emapuhkuse kohta on kantud töötamise registrisse.

§ 36. Isa vanemahüvitis

(1) Isa vanemahüvitise saamise õigus on lapse isal. Kui lapse isa on surnud, ei täida perekonnaseadusest tulenevat kohustust last kasvatada ja tema eest hoolitseda või kui lapse isa esitab Sotsiaalkindlustusametile kirjaliku teate isa vanemahüvitise saamise õiguse kasutamisest loobumise kohta, on isa vanemahüvitise saamise õigus ema abikaasal või registreeritud elukaaslasel.

(2) Isal tekib isa vanemahüvitise saamise õigus 30 päeva enne arsti või ämmaemanda määratud lapse eeldatavat sünnikuupäeva. Isa vanemahüvitist on õigus saada 30 kalendripäeva.

(3) Isikul, kellel on õigus saada isapuhkust, on õigus isa vanemahüvitisele üksnes isapuhkuse kasutamise perioodil, kui andmed isapuhkuse kohta on kantud töötamise registrisse.

§ 37. Jagatav vanemahüvitis

(1) Jagatava vanemahüvitise saamise õigus on lapse vanemal. Vanema abikaasal või registreeritud elukaaslasel on õigus jagatavale vanemahüvitisele, kui lapse üks bioloogiline vanem on surnud, ei täida perekonnaseadusest tulenevat kohustust last kasvatada ja tema eest hoolitseda või kui lapse vanem esitab Sotsiaalkindlustusametile kirjaliku teate vanemahüvitise saamise õiguse kasutamisest loobumise kohta. Jagatavat vanemahüvitist on õigus saada 475 kalendripäeva, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(2) Isikul, kellel puudub õigus ema vanemahüvitisele enne lapse sündi, on õigus saada jagatavat vanemahüvitist 515 kalendripäeva.

(3) Emal on jagatava vanemahüvitise saamise õigus pärast ema vanemahüvitise saamise õiguse lõppemist. Isal on jagatava vanemahüvitise saamise õigus pärast isa vanemahüvitise saamise õiguse lõppemist.

(4) Kui lapse vanemad on surnud või ei täida perekonnaseadusest tulenevat kohustust last kasvatada ja tema eest hoolitseda, on jagatava vanemahüvitise saamise õigus lapsendajal, eestkostjal või hoolduspere vanemal. Jagatavat vanemahüvitist on õigus saada alates lapse sünnist 545 kalendripäeva, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(5) Isikule, kellel on õigus jagatavale vanemahüvitisele ja kellel tekib õigus jagatavale vanemahüvitisele seoses teise lapse või teiste laste kasvatamisega, makstakse jagatavat vanemahüvitist ühe lapse kohta isiku valikul järgmiselt:

- 1) jagatava vanemahüvitise maksmise jätkamise korral seoses eelmise lapsega väheneb järgmise lapse eest jagatava vanemahüvitise saamise periood nende kalendripäevade võrra, millal isikule makstakse jagatavat vanemahüvitist eelmise lapse eest;
- 2) jagatava vanemahüvitise maksmise korral seoses järgmise lapsega lõppeb eelmise lapse eest jagatava vanemahüvitise saamise õigus.

§ 38. Lapsendaja vanemahüvitis

(1) Lapsendaja vanemahüvitise saamise õigus on ühel lapsendajal (edaspidi käesoleva paragrahvi tähenduses *lapsendaja*), kes lapsendab alaealise perekonnaseaduse 11. peatükis sätestatud korras või hoolduspere vanemal, kellest lapsendatav ei põlvne ja kes ei ole selle lapse bioloogilise vanema abikaasa või registreeritud elukaaslane.

(2) Lapsendaja vanemahüvitisele on õigus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikul, kellel on õigus saada ajutise töövõimetuse hüvitist ravikindlustuse seaduse alusel.

(3) Lapsendajal või hoolduspere vanemal on õigus saada lapsendaja vanemahüvitist 70 kalendripäeva kuue kuu jooksul alates lapsendamise kohtuotsuse jõustumise või perekonnas hooldamise lepingu sõlmimise päevast.

(4) Kui lapsendajal või hoolduspere vanemal on õigus saada vanemahüvitist rohkem kui 70 kalendripäeva, puudub tal õigus lapsendaja vanemahüvitisele. Kui lapsendajal on õigus saada vanemahüvitist 70 kalendripäeva või vähem, on tal õigus üksnes lapsendaja vanemahüvitisele.

(5) Isikul, kellel on õigus saada lapsendajapuhkust, on õigus lapsendaja vanemahüvitisele üksnes lapsendajapuhkuse kasutamise perioodil.

(6) Kui hoolduspere vanem on ühe lapse kohta kasutanud õigust lapsendaja vanemahüvitisele, ei ole tal õigust saada sama lapse lapsendamise korral käesolevas paragrahvis sätestatud lapsendaja vanemahüvitist.

2. jagu

Vanemahüvitise suuruse arvutamine, vanemahüvitise määr ja vanemahüvitise arvutamise erisused

§ 39. Vanemahüvitise arvutamise alused

(1) Ühe kalendripäeva vanemahüvitise suurus arvutatakse vanemahüvitise taotleja ühe kalendrikuu keskmisest tulust, millelt on tasutud sotsiaalmaks.

(2) Ühe kalendrikuu keskmine tulu on sotsiaalmaksuga maksustatud tulu, mis arvutatakse sotsiaalkaitse infosüsteemi kantud ühe kalendrikuu keskmise isikustatud sotsiaalmaksu andmete alusel.

(3) Ühe kalendrikuu keskmise isikustatud sotsiaalmaksu suuruse arvutamise periood (edaspidi käesolevas peatükis *arvestusperiood*) on:

1) enne lapse sündi ema vanemahüvitise õigust omaval isikul lapse eeldatavale sünnikuule eelnenud 21 kalendrikuud, millest on maha arvatud lapse sünnikuule eelnenud üheksa kalendrikuud;

2) teistel isikutel lapse sünnikuule eelnenud 21 kalendrikuud, millest on maha arvatud lapse sünnikuule eelnenud üheksa kalendrikuud.

(4) Lapsendaja vanemahüvitise taotleja ühe kalendrikuu keskmise isikustatud sotsiaalmaksu suuruse arvestusperiood on lapsendaja vanemahüvitise õiguse tekkimise kalendrikuule eelnenud 15 kalendrikuud, millest on maha arvatud lapsendaja vanemahüvitise õiguse tekkimise kuule eelnenud kolm kalendrikuud.

(5) Ühe kalendrikuu keskmise isikustatud sotsiaalmaksu suurus on arvestusperioodi isikustatud sotsiaalmaksu ja selle kalendrikuude arvu jagatis. Isikustatud sotsiaalmaksu hulka ei arvata töötuskindlustuse seaduses sätestatud töötuskindlustushüvitiselt ja tööandja maksejõuetuse hüvitiselt ega sotsiaalmaksuseaduse § 6 alusel, välja arvatud lõike 1 punktide 5 ja 14 alusel, arvestatud sotsiaalmaksu.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud kalendrikuude arv on arvestusperioodi kalendripäevade arvu ja töövõimetuslehe alusel ajutiselt töölt vabastatud päevade arvu vahe jagatud 30-ga, kuid mitte suurem kui 12. Kalendrikuude arv arvutatakse täpsusega kaks kohta pärast koma. Kui kalendrikuude arv on võrdne nulliga, kuid isik on saanud sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, jagatakse tema tulu arvuga 12.

(7) Ühe kalendripäeva vanemahüvitise suurus on 100 protsenti käesoleva paragrahvi lõigete 1–6 alusel arvatud ühe kalendrikuu keskmisest tulust jagatuna 30-ga.

§ 40. Vanemahüvitise ülempiir

(1) Ühe kalendrikuu vanemahüvitise ülempiir (edaspidi käesolevas peatükis *hüvitise ülempiir*) on vanemahüvitise saamise õiguse tekkimisele eelnenud üle-eelmise kalendriaasta Eesti keskmise sotsiaalmaksuga maksustatava ühe kalendrikuu tulu kolmekordne suurus.

(2) Eesti keskmise sotsiaalmaksuga maksustatava ühe kalendrikuu tulu suuruse arvutamiseks korrutatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse § 13 lõike 3 alusel Vabariigi Valitsuse kinnitatud eelmise kalendriaasta isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmine suurus viiega ja saadud tulemus jagatakse 12-ga. Eesti keskmise sotsiaalmaksuga maksustatava ühe kalendrikuu tulu suuruse arvutamisel ümardatakse summa ühe sendi täpsusega.

(3) Ühe kalendripäeva vanemahüvitise ülempiiri arvutamiseks jagatakse ühe kalendrikuu hüvitise ülempiir 30-ga.

(4) Sotsiaalkindlustusamet arvutab järgmise kalendriaasta ühe kalendrikuu hüvitise ülempiiri ja avaldab selle oma veebilehel hiljemalt jooksva aasta 1. maiks.

(5) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata ema vanemahüvitisele, välja arvatud käesoleva seaduse § 43 lõikes 2 sätestatud juhul.

§ 41. Vanemahüvitise määr

(1) Ühe kalendrikuu vanemahüvitise määr on eelmise kalendriaasta 1. jaanuaril kehtinud töötasu alammäär. Ühe kalendrikuu vanemahüvitise määr kehtestatakse igaks eelarveaastaks riigieelarvega.

(2) Ühe kalendripäeva vanemahüvitise määra arvutamiseks jagatakse ühe kalendrikuu vanemahüvitise määr 30-ga.

(3) Kui vanemahüvitise taotleja ei saanud arvestusperioodil sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, võrdub ühe kalendripäeva vanemahüvitise suurus ühe kalendripäeva vanemahüvitise määraga.

§ 42. Vanemahüvitise suuruse arvutamise erisused

(1) Kui käesoleva seaduse § 39 lõigete 2–6 alusel arvatud ühe kalendrikuu keskmine tulu on vanemahüvitise taotlejal puhul väiksem kui Vabariigi Valitsuse kehtestatud töötasu alammäär, võrdub ühe kalendripäeva vanemahüvitise suurus töötasu alammäära ja arvu 30 jagatisega.

(2) Kui vanemahüvitise taotleja on arvestusperioodil töötanud teises Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsi Konföderatsioonis ning tal puudub arvestusperioodil Eestis sotsiaalmaksuga maksustatud tulu või tal ei olnud õigust emapuhkusele, võrdub ühe kalendripäeva vanemahüvitise suurus töötasu alammäära alusel arvatud ühe kalendripäeva vanemahüvitise suurusega.

§ 43. Vanemahüvitise arvutamine laste järjestikuse sünni korral

(1) Kui vanemahüvitise taotlejal, kelle lapse sünni vahe eelmise lapse sünniga on lühem kui kaks aastat ja kuus kuud, on käesoleva seaduse §-de 39–42 alusel arvatud ühe kalendrikuu keskmine tulu väiksem kui talle eelmisel korral määratud vanemahüvitise arvutamise aluseks olnud tulu või see on sellega võrdne, arvutatakse vanemahüvitise suurus varasemast tulust.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul rakendatakse ema vanemahüvitisele hüvitise ülempiiri.

3. jagu

Vanemahüvitise ümberarvutamine

§ 44. Vanemahüvitise ümberarvutamine

(1) Kui vanemahüvitise saaja saab vanemahüvitise maksmise kalendrikuul sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, mis on suurem kui pool hüvitise ülempiirist, sealhulgas teisest Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigist või Šveitsi Konföderatsioonist, välja arvatud füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtlustulu (edaspidi *tulu*), vähendatakse vanemahüvitist.

(2) Vanemahüvitise vähendamiseks korrutatakse ühe kalendripäeva vanemahüvitise määr nende päevade arvuga, mille eest on vanemahüvitis arvatud.

(3) Vanemahüvitisest lahutatakse poolt hüvitise ülempiiri ületav tuluosa, mis on jagatud kahega. Saadud tulemus ei või olla väiksem kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud vanemahüvitise määra alusel arvatud vanemahüvitis.

(4) Kui sotsiaalmaksu maksja süü tõttu makstakse vanemahüvitise maksmise kalendrikuul vanemahüvitise saajale õigel ajal maksmata jäänud sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, on Sotsiaalkindlustusametil õigus vanemahüvitise saaja esitatud tõendite alusel lugeda sotsiaalmaksuga maksustatav tulu väljamakstuks sellel kalendrikuul, millal sotsiaalmaksu maksja oleks pidanud selle tulu tegelikult välja maksuma.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud vanemahüvitise vähendamist ei rakendata järgmise tulu suhtes:

- 1) esimesel vanemahüvitise maksmise kalendrikuul vanemahüvitise saamise õiguse tekkimisele eelnenud kalendrikuude eest saadud tulu;
- 2) pärast vanemahüvitise saamise õiguse lõppemist saadud tulu, kui vanemahüvitise maksmise kalendrikuul on tulu saadud selle perioodi eest, mis järgneb vanemahüvitise saamise õiguse lõppemisele;
- 3) töötuskindlustuse seaduse alusel tööandja maksejõuetuse korral makstav hüvitis, kui see makstakse välja vanemahüvitise maksmise kalendrikuul;
- 4) enne vanemahüvitise saamise õiguse tekkimist saamata jäänud tulu, mis makstakse välja vanemahüvitise maksmise kalendrikuul, kui hilisem maksmine toimus sotsiaalmaksu maksja süül;
- 5) tulu, mille isik teenis ajavahemikul vanemahüvitise maksmise peatamisest kuni selle jätkamiseni.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikeid 1–4 ei kohaldata isa vanemahüvitise ja ema vanemahüvitise maksmisel.

§ 45. Vanemahüvitise ümberarvutamine kalendriaasta vahetumisel või korduval taotlemisel

(1) Iga kalendriaasta 1. jaanuaril arvutatakse käesoleva seaduse § 42 alusel määratud ühe kalendripäeva vanemahüvitis ümber, kui selle suurus on väiksem kui Vabariigi Valitsuse kehtestatud töötasu alammäära alusel arvutatud ühe kalendripäeva vanemahüvitise suurus. Ühe kalendripäeva eest makstakse vanemahüvitist, mille suurus on töötasu alammäära ja arvu 30 jagatis.

(2) Ühe kalendripäeva vanemahüvitist, mille suurus on määratud ühe kalendripäeva hüvitise ülempiiri suuruses või ühe kalendripäeva vanemahüvitise määra suuruses, kalendriaasta vahetumisel ümber ei arvutata.

(3) Kui vanemahüvitist taotleb sama lapse kohta korduvalt sama isik, ei arvutata tema ühe kalendripäeva vanemahüvitise suurst ümber, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul.

4. jagu

Vanemahüvitise määramine ja maksmine, isikute teatamiskohustused ning vanemahüvitise tagasinõudmine

§ 46. Vanemahüvitise määramine ja maksmine

(1) Sotsiaalkindlustusamet määrab vanemahüvitise selle õiguse tekkimise päevast, kui vanemahüvitise taotlemiseks vajalikud andmed on esitatud kuue kuu jooksul vanemahüvitise õiguse tekkimise päevast arvates. Isikule, kellel on õigus samal ajal mitmele vanemahüvitisele, määratakse üks vanemahüvitis isiku valikul.

(2) Käesoleva seaduse § 34 lõikes 7 sätestatud juhul määratakse jagatav vanemahüvitis isiku taotluseta ühe kuu jooksul jagatava vanemahüvitise õiguse tekkimise päevast arvates.

(3) Kui ema taotleb ema vanemahüvitist enne lapse sündi, määratakse ema vanemahüvitis, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) sünnituslehe andmed on edastatud sotsiaalkaitse infosüsteemi;
- 2) emapuhkuse õigust omava isiku emapuhkuse andmed on kantud töötamise registrisse.

(4) Kui isa taotleb isa vanemahüvitist lapse sünnile eelneva perioodi eest, määratakse ja makstakse isa vanemahüvitis viie tööpäeva jooksul pärast lapse sündi, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) lapse sünniandmed on edastatud rahvastikuregistrisse;
- 2) isapuhkuse õigust omava isiku isapuhkuse andmed on kantud töötamise registrisse.

(5) Kui emal puudub enne lapse sündi ema vanemahüvitise saamise õigus, määratakse ema vanemahüvitis pärast taotluse esitamist, kui lapse sünniandmed on edastatud rahvastikuregistrisse.

(6) Vanemahüvitis määratakse ja makstakse välja nende päevade eest, mille eest isik on taotluse esitamise kalendrikuus vanemahüvitist taotlenud. Vanemahüvitis makstakse välja üks kord kuus eelmise kalendrikuu eest.

(7) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 nimetatud sünnituslehe andmete loetelu, sünnituslehe väljakirjutamise õigust omavad isikud ja sünnituslehe esitamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 46¹. Vanemahüvitise maksmise peatamine ja jätkamine ning saaja vahetamine

(1) Vanemahüvitise saaja võib Sotsiaalkindlustusametile esitada teate vanemahüvitise, välja arvatud ema vanemahüvitise, maksmise peatamiseks või jätkamiseks.

(2) Vanemahüvitise maksmise peatamise korral katkeb vanemahüvitise maksmine teate esitamisele järgneva kalendrikuu esimesest kuupäevast või isiku nimetatud kalendrikuu esimesest kuupäevast. Vanemahüvitise maksmise jätkamise korral jätkub vanemahüvitise maksmine teate esitamisele järgneva kalendrikuu esimesest kuupäevast või isiku nimetatud kalendrikuu esimesest kuupäevast.

(3) Vanemahüvitise maksmise peatamine ja jätkamine määratakse Sotsiaalkindlustusameti toiminguga, teavitades vanemahüvitise saajat nende kalendripäevade arvust, mille eest on vanemahüvitist makstud, ja nende kalendripäevade arvust, mille eest on veel õigus vanemahüvitist saada.

(4) Vanemahüvitise maksmine loetakse peatatuks, kui peatamise kestus on vähemalt üks kalendrikuu.

(5) Vanemahüvitise maksmise jätkamisel samale isikule ühe kalendripäeva vanemahüvitise suurus ümber ei arvutata, välja arvatud käesoleva seaduse § 45 lõikes 1 sätestatud juhul.

(6) Vanemahüvitise saaja vahetamise korral arvutatakse uue taotleja vanemahüvitise suurus käesoleva seaduse §-de 39–42 alusel, välja arvatud juhul, kui vanemahüvitis on määratud § 43 alusel.

(7) Vanemahüvitise saaja vahetamise korral rakendatakse uuele taotlejale tema vanemahüvitise saamise õiguse tekkimise päeval kehtinud vanemahüvitise määra ja hüvitise ülempiiri.

(8) Vanemahüvitise saaja vahetamise korral määratakse vanemahüvitis uuele taotlejale taotluse esitamise päevale järgnevast päevast või isiku nimetatud tähtajast.

§ 46². Vanemahüvitise saaja teatamiskohustus

(1) Kui jagatava vanemahüvitise või lapsendaja vanemahüvitise saaja saab vanemahüvitise maksmise kalendrikuul sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, mis on suurem kui pool hüvitise ülempiirist, välja arvatud füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtlustulu, on ta kohustatud sellest Sotsiaalkindlustusametile viivitamata teatama.

(2) Kui jagatava vanemahüvitise või lapsendaja vanemahüvitise saaja saab sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, mis on suurem kui pool hüvitise ülempiirist, mõnel käesoleva seaduse § 44 lõigetes 4 ja 5 nimetatud juhul, esitab ta Sotsiaalkindlustusametile sotsiaalmaksu maksja tõendi tulu saamise kohta, jõustunud kohtuotsuse, kohtumääruse, töövaidluskomisjoni otsuse või muu asjakohase dokumendi.

§ 46³. Sotsiaalmaksu maksja teatamiskohustus

(1) Kui jagatava vanemahüvitise või lapsendaja vanemahüvitise saaja tulu on suurem kui pool hüvitise ülempiirist, on sotsiaalmaksu maksja kohustatud Sotsiaalkindlustusametile esitama jagatava vanemahüvitise või lapsendaja vanemahüvitise saaja nõudel tõendi tema sotsiaalmaksuga maksustatava tulu väljamaksmise kohta:

- 1) esimesel vanemahüvitise maksmise kalendrikuul vanemahüvitise saamise õiguse tekkimisele eelnenud kalendrikuude eest saadud tulu kohta;
- 2) pärast vanemahüvitise saamise õiguse lõppemist saadud tulu kohta, kui vanemahüvitise maksmise kalendrikuul on tulu saadud selle perioodi eest, mis järgneb vanemahüvitise saamise õiguse lõppemisele;
- 3) pärast vanemahüvitise maksmise peatamist saadud tulu kohta, kui vanemahüvitise maksmise jätkamise kalendrikuul on tulu saadud selle perioodi eest, kui vanemahüvitise maksmine oli peatatud.

(2) Sotsiaalmaksu maksja tõendi andmekoosseisu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 46⁴. Vanemahüvitise tasaarvestamine ja tagasinõudmine

(1) Vanemahüvitis tasaarvestatakse või nõutakse tagasi sotsiaalseadustiku üldosa seaduses sätestatud korras, kui ilmneb, et:

- 1) vanemahüvitise saajale makstud tulu oli väiksem kui vanemahüvitise arvutamise aluseks olnud tulu või tulu pealt makstud sotsiaalmaks;
- 2) vanemahüvitise saajale on vanemahüvitist makstud rohkem seetõttu, et töötamise registris on emapuhkuse, isapuhkuse või vanemapuhkuse andmeid võrreldes vanemahüvitise määramise ajaga muudetud.

(2) Sotsiaalkindlustusamet kontrollib isikustatud sotsiaalmaksu andmeid vanemahüvitise maksmise kalendrikuude kohta vanemahüvitise maksmise perioodil ja neli kuud pärast vanemahüvitise saamise õiguse lõppemist.

(3) Kui selgub, et vanemahüvitise arvutamise aluseks olevad isikustatud sotsiaalmaksu andmed on muutunud, arvutatakse vanemahüvitis ümber ja enam makstud vanemahüvitis nõutakse vanemahüvitise saajalt tagasi.

(4) Sotsiaalkindlustusamet kontrollib vanemahüvitise arvutamise aluseks olevaid isikustatud sotsiaalmaksu andmeid tagasiulatuvalt kolme aasta jooksul pärast vanemahüvitise saamise õiguse lõppemist.

(5) Sotsiaalkindlustusamet kontrollib töötamise registrist emapuhkuse, isapuhkuse ja vanemapuhkuse andmeid kolme aasta jooksul pärast vanemahüvitise saamise õiguse lõppemist.“;

11) paragrahvi 63¹ täiendatakse lõigetega 4–8 järgmises sõnastuses:

„(4) Isikule, kellel tekkis õigus sünnitushüvitisele ravikindlustuse seaduse alusel enne 2022. aasta 1. aprilli, makstakse sünnitushüvitist kuni 2022. aasta 31. märtsini kehtinud ravikindlustuse seaduses sätestatud alustel, tingimustel ja korras. Sünnituslehe lõpupäevale järgnevast päevast tekib isikul käesoleva seaduse alusel õigus üksnes jagatavale vanemahüvitisele 435 päevaks.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud sünnitushüvitist saama õigustatud isikule, kelle jagatav vanemahüvitis arvutatakse § 43 lõike 1 alusel, hüvitatakse alates lapse sündimise jagatava vanemahüvitise ja sünnitushüvitise vahe, mis loetakse jagatavaks vanemahüvitiseks.

(6) Kui isikule on vanemahüvitis määratud enne 2022. aasta 1. aprilli, kohaldatakse vanemahüvitise kasutamata kalendripäevadele käesoleva seaduse 2022. aasta 1. aprillil jõustunud redaktsiooni.

(7) Isikul, kellele maksti kuni 2022. aasta 1. aprillini isa täiendavat vanemahüvitist, vähendatakse isa vanemahüvitise saamise õigust nende kalendripäevade võrra.

(8) Isikule, kellel tekkis õigus lapsendamishüvitisele ravikindlustuse seaduse alusel enne 2022. aasta 1. aprilli, makstakse lapsendamishüvitist kuni 2022. aasta 31. märtsini kehtinud ravikindlustuse seaduses sätestatud alustel, tingimustel ja korras.“.

§ 2. Advokatuuriseaduse muutmine

Advokatuuriseaduse § 35 lõike 4¹ teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Lisaks on täiendusõppe kohustusest vabastatud isik, kelle liikmesus on peatatud tervise tõttu või emapuhkuse, isapuhkuse ning vanemapuhkuse ajaks.“.

§ 3. Audiitortegevuse seaduse muutmine

Audiitortegevuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 42 lõike 6 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) emapuhkusel, isapuhkusel või vanemapuhkusel viibijale;“;

2) paragrahvi 67 lõike 7 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) emapuhkusel, isapuhkusel või vanemapuhkusel viibijale;“.

§ 4. Avaliku teenistuse seaduse muutmine

Avaliku teenistuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 23 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 nimetatud tähtaja kulgemine peatub ajaks, kui ametnik viibib emapuhkusel, isapuhkusel, lapsendajapuhkusel või vanemapuhkusel.“;

2) paragrahvi 33 lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Tähtaja kulgemine peatub ajaks, kui ametnik viibib emapuhkusel, isapuhkusel, lapsendajapuhkusel või vanemapuhkusel.“;

3) paragrahvi 39 lõike 5 esimeses lauses asendatakse sõnad „rasedus- ja sünnituspuhkusele“ sõnaga „emapuhkusele“;

4) paragrahvi 48 pealkiri ja lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 48. Raseda ja emapuhkuse õigusega ametniku teenistustingimused

(1) Ametnikul, kes on rase või kellel on õigus emapuhkusele, on arsti või ämmaemanda väljastatud töövõimetuslehe alusel õigus teenistustingimuste ajutisele kergendamisele.“;

5) paragrahvi 48 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Emapuhkuse lõppemisel on ametnikul õigus kasutada paranenud teenistustingimusi, millele tal oleks tekkinud õigus äraoleku ajal.“;

6) paragrahvi 58 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Ametnik on kohustatud teatama ametiasutusele kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vähemalt 30 kalendripäeva ette oma soovist naasta teenistusse, kui tema avaliku võimu teostamise õigus on peatunud käesoleva seaduse § 83 punkti 1 alusel, kui ta on emapuhkusel, isapuhkusel või vanemapuhkusel.“;

7) paragrahv 100 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 100. Teenistusest vabastamise piirangud

(1) Käesoleva seaduse § 90, 92 või 93 alusel, välja arvatud ametiasutuse likvideerimise korral, ei tohi teenistusest vabastada ametnikku, kes on rase või kellel on õigus:

- 1) emapuhkusele;
- 2) isapuhkusele;
- 3) lapsendajapuhkusele, või
- 4) kes kasvatab alla kolmeaastast last.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohaldatakse üksnes juhul, kui ametnik on teavitanud vahetut juhti rasedusest, lapse sünnist, lapse olemasolust, lapsendamise kohtuotsusest või hoolduspere vanema lepingu sõlmimisest enne teenistusest vabastamisest etteteatamist või 14 kalendripäeva jooksul pärast seda. Kui teavitamine ei olnud võimalik nimetatud tähtaja jooksul ametnikust olenematutel põhjustel, tuleb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolust teavitada esimesel võimalusel. Vahetu juhi nõudmisel peab ametnik esitama rasedust kinnitava arsti või ämmaemanda tõendi, lapse sünnitunnistuse, lapsendamise kohtuotsuse või hoolduspere vanema lepingu.“;

8) paragrahvi 105 lõike 2 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Ametnikul, kes on rase, kellel on õigus emapuhkusele, isapuhkusele või lapsendajapuhkusele, kes kasvatab alla seitsmeaastast last või kes on valitud ametnike esindajaks, on õigus nõuda õigusvastaselt teenistusest vabastamise korral vabastamise kohta antud haldusakti õigusvastaseks tunnistamist, teenistusest vabastamise aluse muutmist ja hüvitist ametniku kuue kuu keskmise palga ulatuses.“;

9) paragrahvi 105 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Ametnikul, kes oli teenistusest vabastamise ajal rase, kellel on õigus emapuhkusele, isapuhkusele või lapsendajapuhkusele või kes kasvatab alla seitsmeaastast last, on õigus õigusvastaselt teenistusest vabastamise korral hüvitise asemel nõuda vabastamise kohta antud haldusakti tühistamist, enda teenistusse ennistamist ja tasu teenistusest sunnitud puudunud aja eest.“.

§ 5. Kaitseliidu seaduse muutmise

Kaitseliidu seaduse § 16 lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Käesoleva paragrahvi lõiget 4 ei kohaldata alaealisele, rasedale ega töölepingu alusel töötavale isikule, kellel on õigus emapuhkusele, isapuhkusele, lapsendajapuhkusele või vanemapuhkusele.“.

§ 6. Kaitseväeteenistuse seaduse muutmise

Kaitseväeteenistuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 104 lõikes 4 asendatakse sõnad „rasedus- ja sünnituspuhkusele“ sõnaga „emapuhkusele“;

2) paragrahvi 108 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Puhkusele lubamisest ei või keelduda ega puhkust katkestada, kui tegevväelane on lubatud emapuhkusele, isapuhkusele, lapsendajapuhkusele, vanemapuhkusele või õppepuhkusele või käesoleva seaduse § 107 alusel antud erakorralisele puhkusele.“;

3) paragrahvi 131 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Tegevteenistussuhte peatumine ei või ületada tegevteenistusse võtmise käskkirjas ettenähtud tegevteenistuse lõpptähtaega, välja arvatud juhul, kui tegevväelane on emapuhkusel, isapuhkusel, vanemapuhkusel või lapsendajapuhkusel. Emapuhkusel, isapuhkusel, vanemapuhkusel või lapsendajapuhkusel viibiva tegevväelase määratud ajaga tegevteenistuse lõpptähtaeg lükkub puhkusel viibitud aja võrra edasi.“;

4) paragrahvi 132 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Vanemapuhkusel tegevväelane on kohustatud teatama oma teenistuse jätkamise soovist kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vähemalt 30 päeva ette.“.

§ 7. Kogumispensionide seaduse muutmise

Kogumispensionide seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 10 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „perehüvitiste seaduse §-le 38“ tekstiosaga „perehüvitiste seaduse § 40 lõikele 2“;
- 2) paragrahvi 66¹ lõikes 3 asendatakse tekstiosa „§ 33 lõike 5“ tekstiosaga „§ 37 lõike 5“.

§ 8. Kohtute seaduse muutmine

Kohtute seaduse § 117³ lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) emapuhkuse ja isapuhkuse ajaks ning ajaks, kui kohtunikuabi ettevalmistuskava täitjal on õigus olla vanemapuhkusel, kuid mitte kauemaks, kui lapse kolmeaastaseks saamiseni;“.

§ 9. Kutseõppeasutuse seaduse muutmine

Kutseõppeasutuse seaduse § 41 lõike 2 punkti 1 neljas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kõrghariduse tasemel toimuva õpetajakoolituse lõpetamise aastal emapuhkusel, vanemapuhkusel või isapuhkusel viibiva isiku, ajateenistusse kutsutud kaitseväekohustuslase või välisriigis pedagoogilisel praktilisel oleva isiku õigus taotleda lähtetoetust pikeneb vastavalt emapuhkuse, isapuhkuse või vanemapuhkuse aja, aja- või asendusteenistuses viibimise aja või pedagoogilise praktika kestuse võrra;“.

§ 10. Maksukorralduse seaduse muutmine

Maksukorralduse seaduse § 25¹ lõike 3 punkt 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„5) töötamise peatumine – tööd tegeva isiku viibimine vanemapuhkusel, emapuhkusel või isapuhkusel, aja- või asendusteenistuses või poolte kokkuleppel antaval tasustamata puhkusel;“.

§ 11. Notariaadiseaduse muutmine

Notariaadiseaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 18 lõikes 8 asendatakse sõnad „raseduse ja sünnituse ning lapsehoolduspuhkuse“ sõnadega „emapuhkuse ja vanemapuhkuse“;
- 2) paragrahvi 20 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Valdkonna eest vastutav minister nimetab Notarite Koja ettepanekul notarile asendaja käesoleva seaduse § 18 lõike 3 punktides 2–4 ja lõikes 8 sätestatud juhtudel ning kui notar viibib ametikohustuste täitmisest eemal emapuhkuse, isapuhkuse või vanemapuhkuse tõttu ning tema ametitegevust ei peatata.“.

§ 12. Politsei ja piirivalve seaduse muutmine

Politsei ja piirivalve seaduse § 82 lõikes 1 asendatakse sõnad „rasedus- ja sünnituspuhkuse, lapsehoolduspuhkuse ja lapsendaja puhkuse“ sõnadega „emapuhkuse, vanemapuhkuse ja lapsendajapuhkuse“.

§ 13. Päästeteenistuse seaduse muutmine

Päästeteenistuse seaduse § 20¹ lõikes 2 asendatakse sõnad „rasedus- ja sünnituspuhkust“ sõnaga „emapuhkust“.

§ 14. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmine

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 77 lõike 2 punkti 1 kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kõrghariduse tasemel toimuva õpetajakoolituse lõpetamise aastal emapuhkusel, isapuhkusel või vanemapuhkusel viibiva isiku, ajateenistusse kutsutud kaitseväekohustuslase või välisriigis pedagoogilisel praktikal viibinud isiku õigus taotleda lähtetoetust pikeneb vastavalt emapuhkuse, isapuhkuse või vanemapuhkuse aja, aja- või asendusteenistuses viibimise aja või pedagoogilise praktika kestuse võrra;“.

§ 15. Ravikindlustuse seaduse muutmine

Ravikindlustuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 6 lõiget 5, § 8 lõiget 5, § 10 lõiget 6 ja § 10¹ lõiget 6 täiendatakse pärast sõna „hüvitist“ sõnadega „või ema vanemahüvitist perehüvitiste seaduse alusel“;
- 2) paragrahvi 50 lõike 3 punktid 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks;
- 3) paragrahvi 51 lõiked 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks;
- 4) paragrahvi 52 lõikest 2¹ jäetakse välja sõnad „ning isiku rasedus- ja sünnituspuhkuse korral“;
- 5) paragrahvi 52 lõikest 3 jäetakse välja tekstiosa „, sünnitusleht, lapsendamisleht“;
- 6) paragrahvi 53 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „lõigetes 2–4“ tekstiosaga „lõikes 4“;
- 7) paragrahvi 54 lõike 1 punktid 4 ja 5 tunnistatakse kehtetuks;
- 8) paragrahvi 56 lõikest 3 jäetakse välja tekstiosa „, sünnitushüvitist ja lapsendamishüvitist“;
- 9) paragrahv 58 tunnistatakse kehtetuks;
- 10) paragrahvi 60 lõike 6 esimene lause tunnistatakse kehtetuks;
- 11) paragrahvi 89 täiendatakse lõikega 26 järgmises sõnastuses:

„(26) Isikule, kellel tekkis õigus sünnitushüvitisele või lapsendamishüvitisele enne 2022. aasta 1. aprilli, makstakse sünnitushüvitist või lapsendamishüvitist käesoleva seaduse kuni 2022. aasta 31. märtsini kehtinud redaktsiooni alusel.“.

§ 16. Ravimiseaduse muutmine

Ravimiseaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 62¹ lõike 3 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kutse omandamise järel emapuhkusel, isapuhkusel või vanemapuhkusel viibiva isiku või ajateenistuskohustuse täitmisele kutsutud kaitseväekohustuslase õigus taotleda lähtetoetust pikeneb vastavalt emapuhkusel, isapuhkusel või vanemapuhkusel viibimise aja või ajateenistuskohustuse täitmise aja võrra.“;

2) paragrahvi 62¹ lõike 6 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Töötamine või tegutsemine loetakse peatunuks lähtetoetust saanud isiku emapuhkuse, isapuhkuse või vanemapuhkuse ajal või ajateenistuskohustuse täitmise ajal ning isiku töötamise või tegutsemise kohustus pikeneb nimetatud aja võrra.“.

§ 17. Riigikaitseaduse muutmine

Riigikaitseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 50 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Sõjaseisukorra väljakuulutamine ei katkesta isiku emapuhkust, isapuhkust, lapsendajapuhkust ega vanemapuhkust.“;

2) paragrahvi 52 lõike 1 punktis 3 asendatakse sõnad „rasedus- ja sünnituspuhkusele“ sõnaga „emapuhkusele“;

3) paragrahvi 61 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kaitsevalmiduse kõrgendamise, sõjaseisukorra ja mobilisatsiooni väljakuulutamine ei katkesta emapuhkust, isapuhkust, lapsendajapuhkust ega vanemapuhkust.“.

§ 18. Sotsiaalmaksuseaduse muutmine

Sotsiaalmaksuseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 6 lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) isikute valikul üks Eestis elav ja alla 3-aastast Eestis elavat last kasvatav vanem, vanema abikaasa, registreeritud elukaaslane, eestkostja, hoolduspere vanem või isik, kes kasutab vanema asemel vanemapuhkust;“;

2) paragrahvi 7 täiendatakse lõikega 4 järgmiselt:

„(4) Sotsiaalmaksu määr käesoleva seaduse § 6 lõike 1 punktides 1 ja 5 sätestatud juhtudel on 20 protsenti maksustatavalt summalt.“.

§ 19. Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muutmine

Tervishoiuteenuste korraldamise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 8¹ lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt

„(7) Pikaajaline asendamine võib kesta kuni üks aasta, erialase enesetäiendamisega seotud koolituse korral kuni kaks aastat ja vanemapuhkuse korral vanemapuhkuse lõppemiseni.“;

2) paragrahvi 54² lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Eriarstiabi eriala omandamise järel emapuhkusel, isapuhkusel või vanemapuhkusel viibiva arsti või ajateenistuskohustuse täitmisele kutsutud kaitseväekohustuslasest arsti õigus taotleda lähtetoetust pikeneb vastavalt emapuhkusel, isapuhkusel või vanemapuhkusel viibimise aja või ajateenistuskohustuse täitmise aja võrra.“;

3) paragrahvi 54² lõike 5 teises lauses asendatakse sõna „lapsehoolduspuhkuse“ sõnaga „vanemapuhkuse“.

§ 20. Täitemenetluse seadustiku muutmine

Täitemenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 131 lõike 1 punkt 8 tunnistatakse kehtetuks;

2) paragrahvi 131 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „6–8“ tekstiosaga „6–7“.

§ 21. Töölepingu seaduse muutmine

Töölepingu seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 18 pealkirjas, § 18 lõigetes 1 ja 5, § 44 lõikes 5, § 69 lõikes 6, § 92 lõike 1 punktis 1, § 93 lõigetes 2 ja 3, § 104 lõikes 2, § 107 lõikes 3 ja § 109 lõikes 2 asendatakse läbivalt sõnad „rasedus- ja sünnituspuhkus“ sõnaga „emapuhkus“ vastavas käändes;

2) paragrahvid 59–63 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 59. Emapuhkus

(1) Naisel on õigus saada emapuhkust kuni 100 kalendripäeva, kui talle on väljastatud sünnitusleht perehüvitiste seaduse alusel.

(2) Emapuhkus muutub sissenõutavaks 70 kalendripäeva enne arsti või ämmaemanda määratud lapse eeldatavat sünnikuupäeva.

(3) Kui naine hakkab kasutama emapuhkust vähem kui 70 kalendripäeva enne arsti või ämmaemanda määratud lapse eeldatavat sünnikuupäeva, lüheneb emapuhkus vastava ajavahemiku võrra.

(4) Kui laps sünnib rohkem kui 70 kalendripäeva enne arsti või ämmaemanda määratud lapse eeldatavat sünnikuupäeva, on naisel õigus saada emapuhkust 100 järjestikust kalendripäeva alates lapse sünnist.

(5) Emapuhkuse eest on õigus saada ema vanemahüvitist perehüvitiste seaduse alusel.

(6) Töötaja teatab emapuhkusele jäämisest 30 kalendripäeva ette, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti, välja arvatud juhul, kui etteteatamist ei saa asjaolusid arvestades mõistlikult eeldada.

§ 60. Isapuhkus

(1) Isal on õigus saada isapuhkust 30 kalendripäeva ulatuses ühes osas või osade kaupa ajavahemikul 30 päeva enne arsti või ämmaemanda määratud eeldatavat lapse sünnikuupäeva kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni. Tööandjal on õigus keelduda isapuhkuse andmisest lühema kui seitsme kalendripäeva pikkuse osana.

(2) Kui lapse isa on surnud, ei täida perekonnaseadusest tulenevat kohustust last kasvatada ja tema eest hoolitseda või kui lapse isa esitab Sotsiaalkindlustusametile kirjaliku teate isa vanemahüvitise saamise õiguse kasutamisest loobumise kohta, on isapuhkuse saamise õigus ema abikaasal või registreeritud elukaaslasel.

(3) Isapuhkuse hüvitamise taotlemisele, määramisele ja maksmisele kohaldatakse perehüvitiste seaduses isa vanemahüvitise kohta sätestatud.

§ 61. Lapsendajapuhkus

(1) Lapsendajapuhkusele on õigus lapsendajal, kes lapsendab vanemliku hooleta alaealise isiku perekonnaseaduse 11. peatükis sätestatud korras, kellest lapsendatav ei põlvne ja kes ei ole selle lapse bioloogilise vanema abikaasa või registreeritud elukaaslane.

(2) Lapsendajal on õigus saada lapsendajapuhkust kokku kuni 70 kalendripäeva ühes osas või osade kaupa kuue kuu jooksul lapsendamise kohtuotsuse jõustumise päevast arvates. Lapsendajapuhkuse eest on õigus saada lapsendaja vanemahüvitist perehüvitiste seaduse alusel.

(3) Lapsendajapuhkust on õigus saada samal ajal mõlemal lapsendajal kuni 35 kalendripäeva. Kui lapsendajapuhkust kasutavad samal ajal mõlemad lapsendajad, väheneb lapsendajapuhkuse periood vastavalt samal ajal kasutatud kalendripäevade arvule.

(4) Kui lapsendajal on õigus saada perehüvitiste seaduse alusel hüvitatavat vanemapuhkust rohkem kui 70 kalendripäeva, puudub isikul õigus lapsendajapuhkusele.

(5) Kui isik lapsendab samal ajal mitu last, on tal õigus lapsendajapuhkusele ühe lapse eest omal valikul.

(6) Hoolduspere vanemal on õigus saada käesolevas paragrahvis ettenähtud lapsendajapuhkust. Hoolduspere vanemal tekib õigus lapsendajapuhkusele hoolduspere vanema lepingu sõlmimise päevast arvates.

(7) Kui hoolduspere vanem on kasutanud lapse kohta õigust lapsendajapuhkusele, ei ole tal õigust sama lapse lapsendamise korral lapsendajapuhkusele.

(8) Töötaja on kohustatud teavitama tööandjat 30 kalendripäeva ette lapsendajapuhkusele jäämisest või lapsendajapuhkuse katkestamisest, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti.

§ 62. Vanemapuhkus

(1) Vanemapuhkuse saamise õigus on Eestis last kasvataval vanemal. Vanemapuhkust on õigus korraga kasutada ühel isikul, välja arvatud perehüvitiste seaduse § 34 lõike 3 punktis 1 sätestatud juhul.

(2) Vanemapuhkust on õigus kasutada kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni.

(3) Töötaja teatab vanemapuhkusele jäämisest või vanemapuhkuse katkestamisest tööandjale vähemalt 30 kalendripäeva ette, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti.

(4) Vanemapuhkuse õigust ei ole, kui vanemalt on vanema hooldusõigus ära võetud.

(5) Töötajal on vanemapuhkuse aja eest õigus saada vanemahüvitist vastavalt perehüvitiste seadusele.

(6) Kui laps sünnib surnult või sureb 30 kalendripäeva jooksul pärast sündi, tekib emal ja isal õigus vanemapuhkusele kuni 30 kalendripäeva lapse surmale järgnevast päevast. Õigus emapuhkusele ja isapuhkusele lõppeb lapse surma kuupäeval.

§ 63. Lapsepuhkus

(1) Lapsepuhkusele on õigus mõlemal vanemal kümme tööpäeva ühe lapse kohta kuni lapse üheksa-aastaseks saamiseni, kuid mitme lapse kohta kokku kõige rohkem 30 kalendripäeva ühes kalendriaastas.

(2) Lapsepuhkuse õigust ei ole, kui vanemalt on vanema hooldusõigus ära võetud.

(3) Lapse üheksa-aastaseks saamise aastal antakse lapsepuhkust olenemata sellest, kas lapse sünnipäev on enne või pärast puhkust.

(4) Lapsepuhkuse eest on õigus saada hüvitist, mille ühe kalendripäeva suurus on 50% perehüvitiste seaduse alusel arvutatud ühe kalendripäeva vanemahüvitise suurus, kuid mitte väiksem kui Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud töötasu alammäära alusel arvutatud ühe kalendripäeva vanemahüvitise suurus. Ühe kalendripäeva vanemahüvitise arvutamisel kohaldatakse lapsendaja vanemahüvitise arvutamise kohta perehüvitiste seaduse § 39 lõikes 4 sätestatud. Lapsepuhkuse korduval kasutamisel hüvitist samal kalendriaastal ümber ei arvutata.

(5) Lapsepuhkuse hüvitisele ei ole õigust isikul, kellele makstakse vanemahüvitist perehüvitiste seaduse alusel.

(6) Hüvitise arvutamisele, määramisele ja maksmisele kohaldatakse perehüvitiste seaduse § 7 lõikes 2, §-des 39–42, § 46 lõikes 1 ja §-s 46⁴ sätestatud niivõrd, kuivõrd see ei ole vastuolus käesoleva paragrahviiga.

(7) Kui töötaja soovib kasutada puhkuse ajakavasse märkimata lapsepuhkust järjestikku rohkem kui 15 kalendripäeva, teatab töötaja tööandjale kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis sellest vähemalt 30 kalendripäeva ette.“;

3) seadust täiendatakse §-ga 63¹ järgmises sõnastuses:

„§ 63¹. Puudega lapse lapsepuhkus

(1) Puudega lapse emal või isal on õigus saada puudega lapse lapsepuhkust üks tööpäev kuus kuni lapse 18-aastaseks saamiseni.

(2) Puudega lapse lapsepuhkuse päeva eest on õigus saada hüvitist, mille ühe kalendripäeva suurus on perehüvitiste seaduse alusel arvutatud ühe kalendripäeva vanemahüvitise suurus.

Ühe kalendripäeva vanemahüvitise arvutamisel kohaldatakse lapsendaja vanemahüvitise arvutamise kohta perehüvitiste seaduse § 39 lõikes 4 sätestatud. Puudega lapse lapsepuhkuse korduval kasutamisel hüvitist samal kalendriaastal ümber ei arvutata.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hüvitise arvutamisele, määramisele ja maksmisele kohaldatakse perehüvitiste seaduse § 7 lõikes 2, §-des 39–42, § 46 lõikes 1 ja §-s 46⁴ sätestatud niivõrd, kuivõrd see ei ole vastuolus käesoleva paragrahviga.

(4) Puudega lapse lapsepuhkuse õigust ei ole, kui vanemalt on vanema hooldusõigus ära võetud.

(5) Puudega lapse 18-aastaseks saamise aastal antakse lapsepuhkust olenemata sellest, kas lapse sünnipäev on enne või pärast puhkust.

(6) Puudega lapse lapsepuhkuse nõue aegub selle sissenõutavaks muutumise kalendriaasta lõppedes.“;

4) paragrahvi 65 pealkirjas ning lõigetes 1 ja 2 ning § 68 lõikes 2 asendatakse sõna „lapsehoolduspuhkus“ sõnaga „vanemapuhkus“ vastavas käändes;

5) paragrahvi 66 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „§-des 63 ja 65¹“ tekstiosaga „§-s 65¹“;

6) paragrahvi 68 lõike 6 teine muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Aegumine peatub ajaks, kui töötaja kasutab emapuhkust, isapuhkust, lapsendajapuhkust või vanemapuhkust, samuti juhul, kui töötaja on ajateenistuses või asendusteenistuses.“;

7) paragrahvi 69 lõike 7 punktid 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„1) naisel vahetult enne ja pärast emapuhkust või vahetult pärast vanemapuhkust;
2) mehel vahetult pärast vanemapuhkust või naise emapuhkuse ajal;“

8) paragrahvi 93 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Tööandja ei või töölepingut rasedaga ega naisega, kellel on õigus saada emapuhkust, ega isikuga, kes kasutab vanemapuhkust või lapsendajapuhkust, üles öelda koondamise tõttu, välja arvatud tööandja tegevuse lõppemisel, tööandja pankroti väljakuulutamisel, kui tööandja tegevus lõpeb, või pankrotimenetluse lõpetamisel, pankrotti välja kuulutamata, raugemise tõttu.“;

9) seadust täiendatakse §-ga 139³ järgmises sõnastuses:

„§ 139³. Rasedus- ja sünnituspuhkuse, lapsehoolduspuhkuse, lapsendajapuhkuse, lapsepuhkuse ja puudega lapse lapsepuhkuse õiguse kasutamine

(1) Isikule, kellel on tekkinud õigus rasedus- ja sünnituspuhkusele enne 2022. aasta 1. aprilli, kohaldatakse käesoleva seaduse kuni 2022. aasta 31. märtsini kehtinud redaktsiooni ja tal ei teki õigust emapuhkusele.

(2) Alates 2022. aasta 1. aprillist loetakse isiku õigus lapsehoolduspuhkusele õiguseks vanemapuhkusele.

(3) Isikule, kellel on tekkinud õigus lapsendajapuhkusele enne 2022. aasta 1. aprilli, kohaldatakse käesoleva seaduse kuni 2022. aasta 31. märtsini kehtinud redaktsiooni.

(4) Isikul, kelle laps on enne 2022. aasta 1. aprilli noorem kui üheksa-aastane ja kes kasutab lapsepuhkust pärast 2022. aasta 1. aprilli, on õigus lapsepuhkusele käesoleva seaduse 2022. aasta 1. aprillil jõustunud redaktsiooni alusel.

(5) Isikul, kes kasutas lapsepuhkust enne 2022. aasta 1. aprilli ja kelle laps oli enne 2022. aasta 1. aprillil noorem kui üheksa-aastane, on 2022. aastal õigus lapsepuhkusele käesoleva seaduse kuni 2022. aasta 31. märtsini kehtinud redaktsiooni alusel.

(6) Isikul, kelle laps on 2022. aasta 1. aprillil 9–14-aastane, on õigus lapsepuhkusele käesoleva seaduse kuni 2022. aasta 31. märtsini kehtinud redaktsiooni alusel.

(7) Isikul, kes kasutab puudega lapse lapsepuhkust pärast 2022. aasta 1. aprilli, on õigus puudega lapse lapsepuhkusele käesoleva seaduse 2022. aasta 1. aprillil jõustunud redaktsiooni alusel.

(8) Kui isik kasutas kuni 2022. aasta 31. märtsini rasedus- ja sünnituspuhkust, lapsehoolduspuhkust või puudega lapse emale ja isale antavat lapsepuhkust, võetakse need 2022. aasta 1. aprillist isikule õiguste andmisel või tema kohustuste täitmisel arvesse vastavalt emapuhkusena, vanemapuhkusena ja puudega lapse lapsepuhkusena.“.

§ 22. Töötuskindlustuse seaduse muutmine

Töötuskindlustuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 6 lõikes 5 ja § 7 lõikes 2² asendatakse sõnad „rasedus- ja sünnituspuhkust, lapsendaja puhkust või lapsehoolduspuhkust“ sõnadega „emapuhkust, isapuhkust, lapsendajapuhkust või vanemapuhkust“;

2) paragrahvi 42 lõike 1 punktis 5 asendatakse sõnad „rasedus- ja sünnituspuhkusel, lapsendaja puhkusel või lapsehoolduspuhkusel“ sõnadega „emapuhkusel, isapuhkusel, lapsendajapuhkusel või vanemapuhkusel“.

§ 23. Välisteenistuse seaduse muutmine

Välisteenistuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 40 punktis 7 asendatakse sõna „lapsehoolduspuhkusele“ sõnaga „vanemapuhkusele“;

2) paragrahvi 62 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Esindustasu ei maksta teenistussuhte omal soovil peatamise ajal tasemeõppe või töölase enesetäiendamise eesmärgiga täienduskoolitusega seotud õppepuhkuse, emapuhkuse, lapsendajapuhkuse, vanemapuhkuse ja isapuhkuse ning rahvusvahelises organisatsioonis, teises riigiasutuses või kohaliku omavalitsuse asutuses töötamise tõttu.“;

3) paragrahvi 63 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Välislähetustasu ei maksta teenistuja õppepuhkuse, emapuhkuse, vanemapuhkuse, isapuhkuse, lapsendajapuhkuse ja palgata puhkuse ajal.“.

§ 24. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2022. aasta 1. aprillil.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punkt 4 jõustub üldises korras.

(3) Käesoleva seaduse § 1 punktid 2, 3, 8 ja 9 jõustuvad 2019. aasta 1. septembril.

Eiki Nestor
Riigikogu esimees

Tallinn, 2018

Algatab Vabariigi Valitsus 2018. a nr